

elles *accearium* *·st(e)el(i)* en els quatre glossaris llatino-anglosaxons (Barbier, RDR II, 181).

DERIV.: *Acerar* i *acerat*, aquest ja en Joanot Martorell: «ab les selles *acerades* e les brides totes *daurades*» (Ag. I, 191); *cerà* a Eivissa (PzCabrero), i en altres comarques, entre elles l'Alt Pallars, on *cerar* és «afegir acer a les puntes de les eines» (Violant, *Enforn.*, BCEC XLVII, 16); *acerador*, *acerament*; *aceraó* b. pall., format amb el sufix d'abstracte -ATIONE. *Acereria*. *Aceró*: contracció del pall. *aceraó*, -ATIONEM (no com diu *AlcM*).

Acera 'vorera', castellanisme innecessari, V. DCEC *Aceraó*, *acerar*, -rat, V. *acer* *Aceratòsia*, V. *cerato* (CORN)

ACERB, pres del ll. *acerbus* 'aspre al paladar', mot afí del ll. *acer* = cat. *agre*. □ 1.ª doc.: mj. S. xv, *Curial*, i 1487.

En què el mallorquí Francesc Prats va escriure «la devota e salutífera contemplació dels misteris de la *acerba* passió del Senyor Nostre Jhesús» (JMBover, *BiEscrBal.* II, 154). No constitueix cap prova de l'ús del mot en català, el fet de figurar en la mal anomenada traducció de la *Comèdia* de Dante per AFebrer, car a penes es pot pretendre que aquest calc serví del text dantesc (mera eina per facilitar la lectura de l'original italià) estigui en llengua catalana. D'altra banda *acerbíssim* i *acerbitat* foren usats per Roís de Corella en el seu *Cartoixà*, i aquell ho fou per Isabel de Villena.

DERIV.: V. supra, i un *acerbat* mall. en *AlcM*.

+*Acerenar* 'garbellar', 'brandar', mossàr. català, V. DECH (ZARANDA; DCEC IV, 844a44, 841b2) *Acereria*, *aceró*, V. *acer* *Aceràcies*, *acerita*, V. *auró* *Acèrrim*, V. *agre* *Acertada*, *acertar*, V. *cert* *Acescència*, *acescent*, *acetàbul*, *acetat*, *acètic*, *acetilè*, *acetonà*, *acetós*, V. *àcid* (AGRE) *Acevall*, *acevar*, V. *civada* *Acèver*, V. *sèver* *Ací*, V. *aquí*, *aquest* (EST) *Acíclic*, V. *cicle* *Acícula*, V. *agulla* *Acid*, *acidul*, *acidular*, V. *agre* *Aciençat*, *acientat*, V. *ciència* *Acimat*, *acimbellar*, V. *cim*

ACIN, amb els seus derivats *acínic*, *acinitis*, *acínós* (*AlcM*) i el cpt. *aciniforme*: mots científics recents, formats amb el ll. *acinus* 'gra de raïm'. □ 1.ª doc.: *ácino*, 1868 *SLiCosta*.

Acinèsia, V. *cinètic* *Acinglat*, *acinglerat*, V. *cingle* *Acitara*, V. DCEC (*citara*), i *AlcM*, *sitara* *Acivadar*, V. *civada* *Aclamació*, *aclamar*, V. *clamar* *Aclameir*, cf. *clam* 'crit de pietat, de desesperança'; potser encreuat amb un *aclevellir, *aclevellir* (cf. *aclevillar* val., *acivellar*, *clevill*, *clivellar*, *claviller*, amb variant *clavier*, amb un sentit com el valencià de *estar al darrer claviller* 'estar a punt d'acabar-se o arruïnar-se'). Però més aviat veg. *recremeir* (CREMAR). Voler aclarir-ho amb un cert men. *clemis* és com voler il·luminar un crepuscle amb les tenebres, car no val res

l'«explicació» que d'aquest mot suggereix *AlcM*. El que cal, en primer lloc, és donar documentació més segura i ampla de *aclameir*

ACLAPARAR, mot estrany al català tradicional i a la llengua de l'Edat Mitjana, sense altra parentela que la probable i imperfecta amb l'oc. *aclapar* 'colgar de pedres, apilotar rocs', que modernament s'ha usat també amb el sentit d'«aclaparar»; l'un i l'altre deuen, doncs, derivar, en definitiva, de *CLAPA* 'amuntegament de pedres', i el nostre vindrà d'*aclaperar* derivat de *claper* id., segurament amb un sentit figurat de deixar com colgat de pedregar o de reduir a un munt de trossos com mineral esbocinat. □ 1.ª doc.: 1803, Belv.: «*aclaparar*: derrotado, desjarretado», «*aclaparar*: enervare, debilitare».

Apareix usat ja en els prosadors de llenguatge més autèntic de finals de segle: «Tot lo pes d'un dia d'emoció gravitava sobre sas decandidas forsas, *aclaparava* son esperit», NOLLER, *Vilaniu*, p. 368; «*aclaparada* pel dolor s'arrancava 'ls cabells», PONS i MASSAUEU, *Trasc.*, 15. I, cosa més notable, en els *Focs Follets* (c. 1870?) de Marian Aguiló, «La fe ardent no s'*aclapara*», que essent d'un aplec de gloses, encara que creades, pel gran estudiós mallorquí de la llengua, i tractant-se probablement del testimoni literari més antic entre els escriptors de la Renaixença, suggeriria que el mot no era estrany llavors a certs ambients de Mallorca. Interessa també d'observar l'aparició en ambients rústics del Principat, sempre garantia d'ús més tradicional i revellit que el dels millors escriptors; així Joan Lluís no ha vacil·lat a posar-lo en les seves narracions de pastors pallaresos: «el nostre ramat el teníem *aclaparar* de por» (*Els Pastors i les Tempestes*, p. 8). Però especialment em sembla orientadora la frase que copsà Aguiló a Camprodon, i segons sembla de la boca d'uns bosquerols o llenyataires: «uns serradors *aclaparaven* un roure», ço que ens condueix en efecte cap a la idea de la reducció d'una poderosa matèria vivent, com és la gran tossa d'un roure, a un conjunt de rulls escampats per terra sense més vitalitat que un claper de rocs.

Allò, però, que ens condueix més resoltament cap a un nord etimològic és l'existència d'un verb semblant, encara que no igual, en llengua d'oc, on altrament ja té alguns antecedents medievals. En la *Vida de Sant Honorat* (prov., S. XIII) se'ns descriu una troballa macabra, la d'un cadàver trossejat tapat per un munt de pedres «et an ben conegut vivatz / que laintz ac ome cassat, / que las peyras an *aclapat*» (PSW 1, 12); el trobador Bremon Ricas-Novas usa *aclap* amb un valor abstracte però que implica el de l'amuntegament confús de rocam: «ab sos sirventés, d'on fa tan gran *aclap* / que par qu'embroc los vers, e que ls mescl' en enap» (Rayn. IV, 21). Aquest verb *aclapar* el trobem també en el *Torcimany* del nostre L. d'Aversó (en present *aclàpi*, 1105.4). En els parlars moderns ens acostem, però, molt més al sentit del verb català, com sigui que en el prov. mistralenc *aclapà* no és solament «couvrir de pierres, enterrer»,